



خدایا مشکلات را بر من آسان گردان/ منظور از «من العسر الى اليسر»

«خدایا فضیلت شب قدر را در این ماه روزیم گردان و بگردان کارهایم را در آن از سختی به آسانی و عذراهایم را بپذیر و گناهانم را بریز ای مهربان به بندگان شایسته ات».

در دعای روز بیست و هفتم ماه مبارک رمضان می خوانیم: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ فَضْلَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَصَيِّرْ فِيهِ أُمُورِي فِيهِ مِنَ الْعُسْرِ إِلَى الْيُسْرِ وَأَقْبِلْ مَعَاذِيرِي وَحُطِّ عَنِّي الذَّنْبَ وَالْوَرَّ يَا رَؤُفًا بِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ«؛ خدایا فضیلت شب قدر را در این ماه روزیم گردان و بگردان کارهایم را در آن از سختی به آسانی و عذراهایم را بپذیر و گناهانم را بریز ای مهربان به بندگان شایسته ات».

شرح دعای روز بیست و هفتم ماه رمضان

مرحوم آیت الله مجتهدی تهرانی در شرح فراز اول دعای روز بیست و هفتم ماه مبارک رمضان می گوید: خداوند متعال در قرآن می فرماید: «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ« یعنی: "شب قدر از هزار ماه بهتر و والاتر است". چراکه در شب قدر قرآن نازل گردید «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ« و در این شب سرنوشت انسانها رقم می خورد و فرشتگان در این شب به زمین تنزل می کنند «تَنْزِيلَ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ« یعنی: "ملائکه و روح به اذن ذات اقدس پروردگار از (برای) هر امر و فرمانی در (این شب) نازل می گردند" و این شب تا صبحگاه سلامت و رحمت است «سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ« که ما نیز در این روز از خداوند خواستاریم آن فضیلتی را که شب قدر دارد و با توجه به آیات بالا بیان گردید، نصیب ما گرداند.

منظور از «من العسر الى اليسر« چیست؟

وی در شرح این فراز از دعا «و صیر اموری فیه من العسر الى اليسر« تأکید می کند: منظور از "من العسر الى اليسر"، "از سختی به سوی آسایش و راحتی" می تواند همان وعده خداوند باشد که دو بار در یک سوره مکرر می فرماید: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا« (انشراح، 6) یعنی "به درستی که همراه هر سختی آسانی است". یعنی انسان هنگامی که سختی بر کار او باشد به حتم در کنار آن آسایش و راحتی خواهد داشت و منظور از راحت بودن عسر و سختی کار شاید صبری باشد که خداوند در تحمل آن کار به انسان می دهد تا به آن راحتی و آسایش دست یابد، چراکه خداوند نیز برای بندگان سختی نمی خواهد بلکه آسایش و راحتی را برای آنان می خواهد. چنانچه در قرآن می فرماید: «يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ« (بقره، 185) یعنی: "خداوند برای شما آسانی و آسایش می خواهد و برای شما سختی و مشقت نمی خواهد" چراکه خداوند به انسان ها به خاطر ضعیف بودنشان در خلقت تخفیف دهد چنانچه می فرماید: «يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخَلَقَ الْإِنْسَانَ ضَعِيفًا« (نساء، 28) یعنی: "خداوند می خواهد بر شما آسان گیرد".

رابطه پذیرش عذر و بخشش گناهان

این استاد فقید اخلاق در شرح فراز پایانی این دعا می گوید: «أَقْبِلْ مَعَاذِيرِي وَحُطِّ عَنِّي الذَّنْبَ وَالْعَذْرَ يَا رَؤُفًا بِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ«؛ همان طور که در قسمت قبل دعا توضیح داده شد خداوند برای انسان ها آسایش و راحتی می خواهد و سختی و مشقت نمی خواهد پس باید یقین داشته باشیم که اولاً خداوند عذراهای ما را می پذیرد، اما باید این نکته را رعایت کرد و آن این است که هنگامی که از روی جهالت و نادانی گناهی را انجام دادیم سریعاً به سوی خداوند بازگشته و به درگاهش توبه کنیم ؛ «تُبْتَغِي الْعَفْوَ وَتُحْسِنُ الْعُقُوبَةَ« (توبه، 1) یعنی: "توبه کن تا عفو یابی و عقوبت را به خوبی انجام دهی".

یتوبون من قریب»؛ که اگر این عمل را انجام دهیم خداوند نیز توبه ما را پذیرفته و گناهان ما را می‌آمرزد. «؛"فأولئك یتوب الله علیهم" یعنی: "پس خداوند توبه آنان را می‌پذیرد" و باید این را بدانیم که هیچ کس جز خداوند نمی‌تواند گناهان ما را ببامرزد «؛"وَمَنْ یَعْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ" (آل عمران، 135) یعنی: "و چه کسی غیر از خداوند گناهان ما را می‌آمرزد" و ثانیاً هنگامی که خداوند عذر بنده خویش را بپذیرد به یقین گناه او را می‌آمرزد چراکه وقتی بنده به درگاه خداوند تضرع نموده و بگوید "رب انی ظلمت نفسی فاغفرلی" یعنی: "خدایا من به خودم ظلم کردم پس مرا ببخش" خداوند نیز در جواب او می‌فرماید: تو را آمرزیدم که ما نیز در این روز از خداوند خواستاریم که به حق آن نظر رحمتی که بر بندگان صالح خود دارد عذر ما را پذیرفته و گناهانمان را ببامرزد.

نماز شب بیست و هشتم رمضان

نمازهای مخصوصی برای هر شب ماه مبارک رمضان از حضرت علی (ع) روایت شده و ثوابهای زیادی برای هر شبی ذکر فرموده اند. این نمازهای مستحبی تماماً دو رکعت دو رکعت خوانده می شود و خواندن آن در حالت نشسته هم جایز است، لکن ایستاده افضل است.

نماز شب بیست و هشتم، شش رکعت (سه تا دو رکعتی) است که در هر رکعت بعد از حمد 10 مرتبه آیه الکرسی و 10 مرتبه سوره کوثر و 10 مرتبه سوره توحید را بخواند و صلوات بفرستد و در قوی 100 مرتبه صلوات بفرستد. حضرت امیر المؤمنین علی (ع) در ثواب این نماز فرمود: خدا گناه او را می‌آمرزد.